

ת"פ 55923/01/17 - מדינת ישראל נגד אורון חזן, חלי חזן

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 55923-01-17 מדינת ישראל נ' חזן ואח'

בפני
המאשימה
נגד
הנאשמים

כבוד השופטת שירלי דקל נוה
מדינת ישראל

1. אורון חזן
2. חלי חזן

החלטה בעניינה של נאשמת 2

כללי

1. לפניי בקשה של נאשמת 2 (להלן: "הנאשמת") להורות על החזרת תפוס, רכב מסוג מאזדה ל.ז.

87-574-56 (להלן: "הרכב"), שנתפס ביום 20.1.17, ומוחזק בידי המשטרה.

ביום 20.1.17 נעצרה הנאשמת ביחד עם אחר, בחשד לעבירות מתחום הרכוש והתעבורה. עם מעצרה נתפס הרכב וכן פריטים שונים שנמצאו בו.

ביום 24.1.17 הוגש כתב אישום נגד הנאשמת ונגד נאשם 1.

כתב האישום

2. ביום 9.3.17, הורשעה הנאשמת, על פי הודאתה, בכתב אישום מתוקן (בשלישית), בעבירות כדלקמן:

סיוע לפריצה לרכב בצוותא, לפי סעיף 413 ו' רישא + 29 (א) + 31 לחוק העונשין, התשל"ז 1977 (להלן: "חוק העונשין");

סיוע לגניבה מרכב בצוותא, לפי סעיף 413 ד (א) + 29 (א) + 31 לחוק העונשין;

זיוף סימני זיהוי של רכב, לפי סעיף 413 ט לחוק העונשין;

החזקת כלי פריצה לרכב בצוותא, לפי סעיף 413 ז + סעיף 29 (א) לחוק העונשין;

נהיגה בחוסר זהירות, לפי תקנה 21 (ג) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961 (להלן: "תקנות התעבורה");

עמוד 1

נהיגה בכיוון ההפוך בכביש חד סטרי, עבירה לפי תקנה 37 לתקנות התעבורה;

מערכת אורות בלתי תקינה, לפי תקנה 96 לתקנות התעבורה;

נהיגה ללא רישיון רכב, לפי סעיף 2 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א 1961;

נהיגה ברכב ללא ביטוח, לפי סעיף 2 א לפקודת בטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 20.1.17 הנאשמת סייעה לנאשם 1 להתפרץ לרכבו של המתלונן, והשניים עזבו את המקום, כשהנאשמת נוהגת ברכב נשוא בקשה זו, ונאשם 1 יושב לצידה.

הנאשמת נהגה ברכב בניגוד לכיוון הנהיגה ללא אורות, ונצפתה על ידי ניידת משטרה. התנהל מרדף משטרתי אחרי רכב הנאשמת, והיא המשיכה בנהיגה למרות שהשוטרים כרזו לה לעצור והדליקו אורות כחולים מהבהבים. רק כאשר ניידת המשטרה עקפה את הרכב בו נהגה וחסמה את נתיב נסיעתה, עצרה הנאשמת את הרכב.

ברכב נמצאו מסמכים וחפצים של המתלונן, בעל הרכב שנפרץ, וכן כלים המשמשים לשם פריצה לרכב. בנוסף, התברר כי הנאשמת זייפה או טשטשה את לוחית הזיהוי של הרכב כדי להקשות על זיהויה.

בהתאם להסדר הדינוני בין הצדדים, לאחר שהנאשמת הורשעה, היא נשלחה לקבלת תסקיר מטעם שירות המבחן, ולצורך כך נדחה הדיון.

במצורף לכתב האישום, עתרה המאשימה לחילוט הרכב ששימש את הנאשמת ואת נאשם 1 לביצוע העבירות.

תמצית טענות הצדדים

3. לטענת הנאשמת, אין בסיס משפטי לחילוט הרכב, מאחר שהרכב אינו נגוע "בכתם החשד" ואין בין מעשי הנאשמת לחילוט הרכב כל דבר.

הנאשמת טענה עוד כי אין בשיחור הרכב, כדי למנוע את עתירת המאשימה או לסכל את חילוטו, ככל שיקבע כך בסיום ההליך על ידי בית המשפט.

הנאשמת טענה כי עומדת חזקת החפות והזכות לקניין, ומשכך עולה שאלת האיזון הראוי, בין זכויות יסוד אלו שלה לבין מידת הפגיעה ההכרחית בה לשם השגת האינטרס. לטענת הנאשמת, החזקה ממושכת של הרכב אינה מידתית לחומרת המעשים המיוחסים לה, קל וחומר, כאשר הרכב מאוחסן במגרש "כאבן שאין לה הופכין", הוא אינו מטופל, ועקב השבתתו ערכו יורד.

הנאשמת טענה כי היא אם לארבעה ילדים, ונזקקת לרכב באופן שוטף כדי להתנייד בין המסגרות בהן שוהים ילדיה בגן יבנה ובראשון לציון, בעת שהיא מבקרת את ילדיה פעמיים בשבוע, וכן כי היא זקוקה לרכב לצורך הגעתה מביתה ברחובות למרכז טיפולי "מתדון" באשדוד.

המאשימה טענה כי קמה לה סמכות לתפוס את הרכב וכי בכוונתה לבקש את חילוט הרכב בסוף ההליך המשפטי, אך לא התנגדה לכך שהרכב ישוחרר בכפוף לתנאים שנקבעו בפסיקה להבטחת החילוט.

המסגרת הנורמטיבית

4. המקור הנורמטיבי לתפיסת חפץ והחזקתו בידי המשטרה, מצוי במסגרת סעיף 32 (א) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט 1969 (להלן: "הפסד"פ"). סעיף זה מעניק בידי שוטר, את הסמכות לתפוס חפץ בהתקיים אחת העילות הקבועות בו, וזו לשונו:

"רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה, או כאמצעי לביצועה".

סעיף 37 לפסד"פ דן במקרה בו נתפס החפץ מכוח הוראת סעיף 32(א) לפסד"פ, ולאחר מכן, הוגש משפט נגד האדם על עבירה שעבר באותו חפץ או לגביו, אך אותו חפץ לא הוגש כראיה במשפט -

"הוגש משפט ולא הוגש החפץ כראיה לבית המשפט, הרי אם היה המשפט נגד אדם על עבירה שעבר באותו חפץ או לגביו, רשאי בית המשפט לצוות כאמור בסעיף 34; לא ניתן צו לפי סעיף 34 או שלא היה משפט נגד אדם על עבירה כאמור, תחזיר המשטרה את החפץ לאדם שמידי נלקח".

סעיף 34 לפסד"פ, אליו מפנה סעיף 37 לפסד"פ, מקנה סמכות לבית המשפט מקום בו הוגש כתב אישום נגד אדם על עבירה שעבר תוך היעזרות בחפץ התפוס, לצוות על החזרת החפץ, ולקבוע את התנאים שבהם הוא יוחזר.

מקור הסמכות לתפיסת חפצים כדי להבטיח את אפשרות חילוטם בסיום המשפט, הינו סעיף 39 (א) לפסד"פ, הקובע:

"על אף האמור בכל דין, רשאי בית-המשפט, בנוסף לכל עונש שיטיל, לצוות על חילוט החפץ שנתפס לפי סעיף 32, או שהגיע לידי המשטרה כאמור בסעיף 33, אם האדם שהורשע במעשה העבירה שנעשה בחפץ הוא בעל החפץ; דין צו זה כדין עונש שהוטל על הנאשם".

תפיסת חפץ לשם חילוטו מאחר שהוכתם בכתם של עבירה, חפץ ששימש לביצוע העבירה או כאמצעי לביצועה, הינו מהלך צופה פני עתיד ההליך המשפטי. תפיסה זו משקפת את עמדת המחוקק לפיה פגיעה בזכות הקניין לגבי חפץ שהוכתם בעבירה מבטאת עונש ראוי בנסיבות המתאימות.

בפסיקה נקבע כי תפיסת חפץ והחזקתו אמנם כרוכה בפגיעה בזכות הקניין של בעליו, אך בנסיבות מסוימות יש בתפיסה זו כדי לקדם תכליות חשובות:

"בין השאר מיועדת התפיסה למנוע מבעליו להשתמש בחפץ לשם ביצוע עבירה, לשלול מבעלי החפץ, זמנית או לצמיתות, חפץ שנעברה בו עבירה, להבטיח כי חפץ יוכל לשמש כראיה בהליך משפטי עתידי, לאפשר את חילוטו של החפץ על ידי בית המשפט - בין השאר - כאלמנט מניעתי או עונשי במצבים המצדיקים זאת, ועוד. תפיסת חפצים והחזקתם בידי המשטרה וכן חילוטם על ידי בית המשפט נבחנת לאור תכליתן של הוראות

הדין הרלוונטי, הזכויות המהותיות והאינטרסים השונים המשמשים בזירה - כל זאת במסגרת העקרונות הכללים של השיטה. בכל מקרה, יש לערוך איזון ראוי בין ההגנה על הזכות הקניינית של הפרט, לבין האינטרס הציבורי שבמניעת ביצוע עבירות בעזרת חפצים המאפשרים את ביצועם".

(בש"פ 6686/99 עובדיה נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 470, 464 (2000).

לפי הפסיקה, נטילת רכושו של אדם תעשה בהעדר אמצעים חלופיים לשם הבטחת תכלית התפיסה, והדבר יעשה בהתאם לעקרון המידתיות - ראה בש"פ 7715/97 חגי' נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(1) 14, 17-18 (1998).

כמו כן, נקבע בפסיקה כי כאשר בית המשפט משקלל את האינטרסים השונים, עליו לבחון, בין היתר, את מידת הנחיצות של הבעלים בחפץ ושיעור נזקו משלילת החזקה בו. בהקשר זה עשוי להיות הבדל בין תפוס המשמש אדם לעיסוקו ומשלח ידו, לבין תפוס שאינו בשימוש יומיומי - ראה לדוגמא בש"פ 342/06 חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל (12.3.06).

מן הכלל אל הפרט

5. בבקשת הנאשמת שתי טענות עיקריות, הראשונה, טענה בדבר היעדר בסיס משפטי לתפיסת הרכב, והשנייה, כי יש לשחרר את הרכב ללא כל תנאי, ולחילופין, יש להסתפק בהטלת איסור על דיספוזיציה ברכב.

דין שתי הטענות להידחות.

באשר לטענה בדבר העדר סמכות לתפוס את הרכב, הרי שעל בית המשפט לקבוע האם במקרה דנן התקיימה אחת מהחלופות המפורטות בסעיף 32 (א) לפסד"פ.

במקרה דנן, המשטרה הייתה רשאית לתפוס את הרכב, מעת שהיה לה יסוד סביר להניח כי ברכב נעברו עבירות, וכעולה מעובדות כתב האישום, בהן הודתה הנאשמת, הרכב אכן שימש לביצוע העבירות המיוחסות לה ובוצעו בו עבירות.

אדגיש כי משהודתה הנאשמת בעובדות כתב האישום המתוקן, כבר לא עומדת לה חזקת החפות.

רכב במהותו, הוא פריט רכוש, אשר ערכו הולך ונשחק, בין אם נעשה בו שימוש שוטף ובין אם לאו, לפיכך, הימצאותו של הרכב בידי היחידה החוקרת או בידי הנאשמת אינה מעלה ואינה מורידה מבחינה זו.

שווי הרכב על פי המחירון אינו נמצא במחלוקת ועומד על סך של 19,600 ₪. הסכום לו עותרת המשיבה להפקדה הוא 30% ממחיר המחירון, כלומר, 5,880 ₪. עתירת המאשימה להפקדת סכום לשם הבטחת החילוט בסיום ההליך המשפטי זה אינה חורגת מפסיקת בתי המשפט במקרים דומים, כך גם התנאים הנוספים להם עתרה, כלומר, איסור על דיספוזיציה ושיעבוד הביטוח - ראה בש"פ 6529/10 דודו מגידש נ' מדינת ישראל (21.9.10), וההפניות לפסיקה נוספת בו, וכן עמ"ת (מחוז-נצ') 26716-06-14 עסאלה נ' תביעות צפת (23.6.14).

לא מצאתי מקום להורות על שחרור הרכב ללא תנאים או בתנאי שהוצע על ידי ב"כ הנאשמת, וכן לא מצאתי כי עניינה של הנאשמת שונה ממקרים דומים אחרים, וכי יש מקום לחרוג מהתנאים המקובלים שנקבעו בפסיקת בתי המשפט לאורך השנים.

לסיום

6. לאור קביעותי באשר לסמכות תפיסת הרכב, והתנאים שיאפשרו את שחרורו לידי הנאשמת, אני אוסרת על הנאשמת לבצע כל דיספוזיציה ברכב, לרבות העברת הבעלות או החזקה בו או לשיעבוד לכל מטרה שהיא.

הרכב ישוחרר לידי הנאשמת, בכפוף למילוי כל התנאים שלהלן:

(א) הנאשמת תפקיד סך של 5,880 ₪ במזומן או בערבות בנקאית אוטונומית בלתי מוגבלת בזמן.

(ב) הנאשמת תמציא אישור על רישום עיקול על הרכב לטובת המדינה כדי שוויו המלא.

(ג) הנאשמת תדאג לבטח את הרכב בביטוח מקיף ותמציא עותק פוליסת ביטוח בתוקף שהמאשימה הינה המוטב על פיה.

המזכירות תשלח עותק ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, כ"א אדר תשע"ז, 19 מרץ 2017, בהעדר הצדדים.